

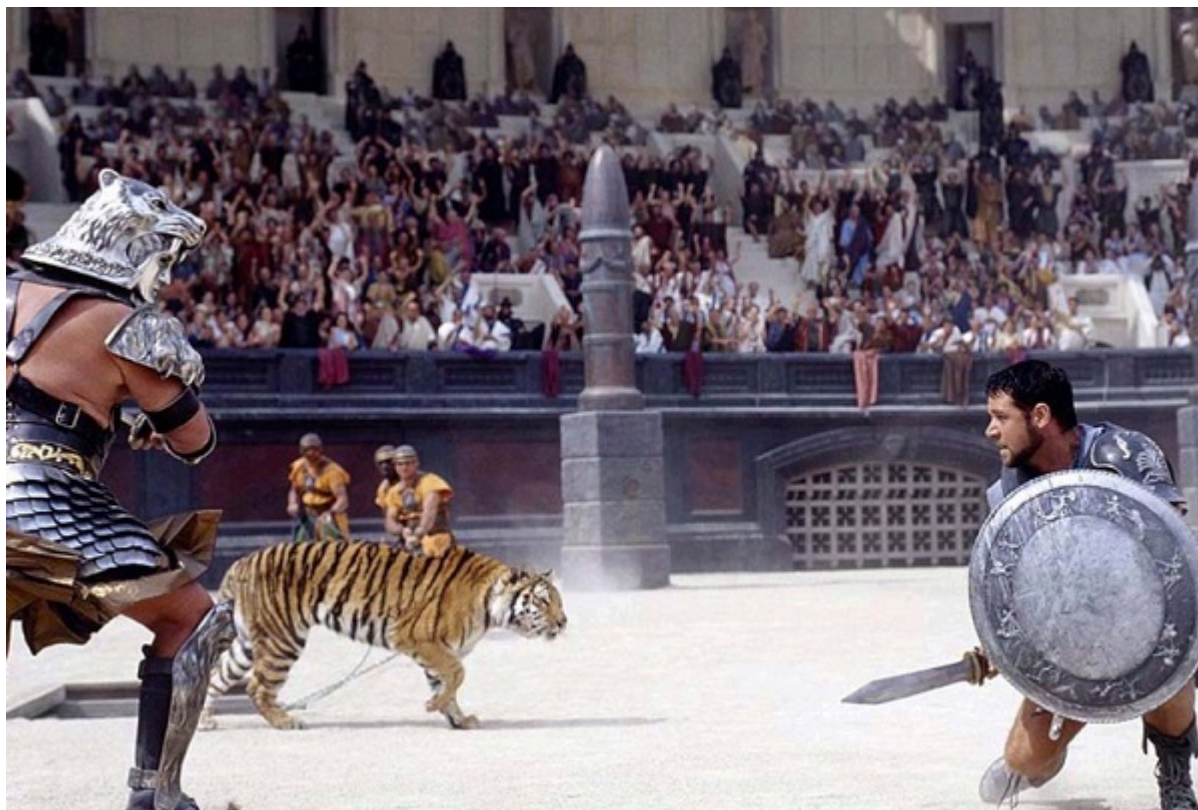
Οι θηριομαχίες στη Ρωμαϊκή αρχαιότητα (Μόσχος Γκουτζιούδης, Επίκ. Καθηγητής Καινής Διαθήκης ΑΠΘ)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/21f5r02>]

Μερικοί από τους αρχαίους εκκλησιαστικούς συγγραφείς, ήδη από τον 2^ο αι. μ.Χ., προτιμούν επίσης μια κυριολεκτική ερμηνεία. Ωστόσο το παραπάνω χωρίο επικαλούνται συχνά όσοι ερμηνευτές προτιμούν τη μεταφορική χρήση της φράσης «*εἰ κατὰ ἄνθρωπον ἐθηριομάχησα ἐν Ἐφέσῳ*» από τον Παύλο. Ο Ιγνάτιος Αντιοχείας για παράδειγμα στο *πρὸς Ρωμαίους* 5:1 φαίνεται ότι χρησιμοποιεί την ίδια γλώσσα με μεταφορική σημασία, όπως προδίδει η ενεστωτική χρήση του ρήματος, αφού παρουσιάζει το στρατιωτικό τάγμα για το οποίο κάνει λόγο σαν να πρόκειται για δέκα λεοπαρδάλεις. Προφανώς έχει υπόψη του το συγκεκριμένο στίχο από την Α΄ Κορινθίους. Ο Τερτυλλιανός από την άλλη, δέχεται τη μεταφορική χρήση της φράσης και θεωρεί ότι με τη μεταφορά αυτή ο Παύλος αναφέρεται στους χειρότερους και πιο επικίνδυνους εχθρούς του κατά τη διαμονή του στην Ἐφεσο. Η εικόνα της θηριομαχίας λειτουργεί έτσι με μεγάλη επιτυχία, αφού εκφράζει το μέγεθος του κινδύνου που αντιμετωπίζει οποιοσδήποτε δεχτεί την επίθεση ενός σαρκοφάγου θηλαστικού.

Τα άγρια ζώα χρησιμοποιούνταν από τους Ρωμαίους με δύο τρόπους στην αρένα. Συνεπώς θα πρέπει να εξετάσουμε το υπόβαθρο του Α΄ Κορ. 15:32 εκτενέστερα και να δούμε ποια περίπτωση δημόσιας θηριομαχίας ταιριάζει με τη συνάφεια του στίχου. Τα άγρια θηλαστικά και όχι μόνο, αφού συλλαμβάνονταν από ειδικούς κυνηγούς μεταφέρονταν στην πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας, καθώς και σε άλλες μεγαλουπόλεις και στη συνέχεια είτε εξοντώνονταν μαζικά στην αρένα (*venationes*) από επαγγελματίες θηριομάχους, είτε χρησιμοποιούνταν για να επιτεθούν και να κατασπαράξουν τους κατάδικους (*damnatio ad bestias*).

Η θεαματική εξόντωση μεγάλων άγριων ζώων στην αρένα διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, καθώς εξωτικά ζώα μεταφέρονταν από τις επαρχίες στην πρωτεύουσα. Το επιγραφικό υλικό που έχει διασωθεί μαρτυρεί ότι η σύλληψη και η μεταφορά των άγριων ζώων για την αρένα εκτείνονταν από τη Βρετανία μέχρι την περιοχή του Ευφράτη. Ήδη το 186 π.Χ. μαρτυρείται ένα τέτοιο θέαμα με λιοντάρια και πάνθηρες. Τα ζώα συλλαμβάνονταν με διάφορα μέσα από ειδικούς κυνηγούς, οι οποίοι ανήκαν στο ρωμαϊκό στρατό και είχαν αυτήν την αρμοδιότητα (*venatores imunnnes*) και όχι από εμπόρους ζώων. Οι στρατιώτες αυτοί απαλλάσσονταν από άλλα καθήκοντα και εξειδικεύονταν στο κυνήγι των άγριων ζώων. Σε παπύρους που έχουν διασωθεί από την Αίγυπτο λέγεται ότι από την ευρύτερη περιοχή της εξάγονταν χιλιάδες άγρια ζώα για τις ρωμαϊκές αρένες.

Για τις θηριομαχίες χρησιμοποιούνταν κυρίως άγρια ζώα (*bestiae*) αλλά ακόμη και

οικόσιτα, όπως για παράδειγμα ταύροι, τα οποία εκτελούνταν από ειδικούς επαγγελματίες μονομάχους ή ακριβέστερα θηριομάχους (*bestiarii*). Οι Ρωμαίοι ευθύνονται, όσο και αν αυτό ακούγεται απίστευτο, για την εξαφάνιση ορισμένων ειδών από τη Βόρειο Αφρική εξαιτίας αυτής της παράνοιας. Ασφαλώς υπήρχαν και φωνές διαμαρτυρίας, οι οποίες θα έβλεπαν στα θεάματα αυτά την ωμότητα της βαρβαρότητας και όχι κάποια ψυχαγωγία. Ο Κικέρωνας, ο Πλούταρχος και ο Πορφύριος αποτελούν χαρακτηριστικές περιπτώσεις. Οι υπόλοιποι όμως συγγραφείς υποστήριζαν τέτοιες μορφές ψυχαγωγίας. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε και μία άλλη παράμετρο. Η Κόρινθος λόγω του ρωμαϊκού της πληθυσμού την εποχή του Παύλου είχε γίνει το κέντρο τέτοιων θεαμάτων στην Ελλάδα. Η απώλεια των νεκρών ζώων δεν ενοχλούσε κανέναν και τίποτα δεν μπορούσε να σταματήσει τα θεάματα αυτά. Δεν υπήρχαν στην αρχαιότητα οι σημερινές οικολογικές ανησυχίες για τη διατήρηση της ισορροπίας στη φύση και ο φόβος της εξαφάνισης κάποιων ειδών της πανίδας.

Μπορούμε τώρα να επιστρέψουμε στην περίπτωση της θηριομαχίας του Παύλου. Το γεγονός ότι ένα περιστατικό, στο οποίο πρωταγωνιστούν ο Παύλος και ένα λιοντάρι, περιγράφεται στο απόκρυφο κείμενο του 2^{ου} αι. μ.Χ. *Πράξεις Παύλου* να λαμβάνει χώρα στην Έφεσο, αποτελεί ασφαλώς επίδραση του Α΄ Κορ. 15:32. Η θρυλική αυτή ιστορία έχει ως εξής: Στη διάρκεια μιας περιοδείας του Παύλου στην Παλαιστίνη ένα λιοντάρι πλησίασε τον απόστολο καθώς προσευχόταν, ξάπλωσε στα πόδια του και ζήτησε να βαπτιστεί. Αργότερα ο Παύλος συλλαμβάνεται στην Έφεσο και αποφασίζεται από την τοπική αρχή να ριχτεί στα θηρία. Το λιοντάρι που αντιμετωπίζει είναι εκείνο της Παλαιστίνης, το οποίο είχε πρόσφατα συλληφθεί και αναγνωρίζοντας τον απόστολο, αρνείται να του επιτεθεί. Στο τέλος το λιοντάρι και ο Παύλος σώζονται με θαυμαστό τρόπο και βγαίνουν από την αρένα. Αξίζει να αναφέρουμε τώρα ότι λίγο αργότερα ο Ιππόλυτος κατά τον 3^ο αι. μ.Χ. αναφέρεται στη θαυματουργική διάσωση του Παύλου από ένα λιοντάρι στην Έφεσο. Αυτό γίνεται βέβαια, καθώς σχολιάζει το βιβλίο του Δανιήλ και αναφέρεται πιθανώς στο περιστατικό που μας είναι γνωστό από τις *Πράξεις Παύλου*.

[Συνεχίζεται]